

Θέμα : Βασικά θέματα του σχεδίου

Η αναθεώρηση του Συντάγματος σηματοδοτεί μια μείζονα εκσυγχρονιστική τομή στη δομή και τη λειτουργία των θεσμών και πρέπει, γι' αυτό, να εκφράζει με σαφήνεια το ιδεολογικοπολιτικό στίγμα της Κυβέρνησης. Το σχέδιο ανταποκρίνεται σε αυτήν την ανάγκη. Ορισμένα σημεία πρέπει πάντως να προσεχθούν ιδιαίτερα.

1. Στην εισηγητική έκθεση (βλ. ενδεικτικά άρθρο 4 παρ. 6 για τους αντιρρησίες συνείδησης, 5Α για το δικαίωμα πληροφόρησης, 6 παρ. 4 για την προφυλάκιση, 9Α για τα προσωπικά δεδομένα, 10 παρ. 3 για το δικαίωμα αναφοράς, 14 παρ. 9 για τη διαφάνεια στα ΜΜΕ, 19 για το απόρρητο των επικοινωνιών, 22 παρ. 5 για το δικαίωμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων των δημοσίων υπαλλήλων, 24 παρ. 1 για το δικαίωμα στο περιβάλλον) δημιουργείται η εντύπωση ότι η αναθεώρηση έρχεται απλώς να επιβεβαιώσει στο επίπεδο του Συντάγματος πρωτοβουλίες που ήδη έχουν αναληφθεί και ολοκληρωθεί στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας.

Από πολιτική άποψη, η εικόνα που δίνεται δεν είναι ορθή. Εάν το Σύνταγμα πρόκειται να “παρακολουθεί παθητικά” τον κοινό νομοθέτη, τότε μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι η ανανέωσή του δεν έχει ουσιαστική σημασία και γίνεται για το “θεαθήναι”. Στην περίπτωση αυτή, η αντιπολίτευση είναι πιθανόν να οικειοποιηθεί την πρωτοβουλία, προσδίδοντας άλλη ιδεολογικοπολιτική φόρτιση στην αναθεώρηση. Οι αναφορές στην ισχύουσα νομοθεσία πρέπει, γι' αυτό, να απαλειφθούν - ή έστω να περιορισθούν δραστικά -, ώστε να ανδεικνύεται η δυναμική των νέων διατάξεων και η συμβολή τους στον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση των θεσμών.

2. Η αιτιολόγηση, ειδικά, της νέας ρύθμισης του άρθρου 24 παρ. 3 για την καθιέρωση νομοθετικά προσδιορισμένων “χρήσεων γης” περιορίζει υπέρμετρα το δικαστικό έλεγχο της προστασίας του περιβάλλοντος. Το θέμα είναι σημαντικό για την πολιτική της αναθεώρησης.

Σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξαν, ως γνωστόν, υπερβολές και δημιουργήθηκαν εύλογα τριβές και ενστάσεις μεταξύ κυβέρνησης και Συμβουλίου Επικρατείας ιδίως για θέματα χωροταξίας και πολεοδομίας. Η περιβαλλοντική πολιτική της κυβέρνησης δεν πρέπει όμως να σχετικοποιείται πέραν ενός σημείου σε επίπεδο αρχών. Στο μέτρο που ο

δικαστικός έλεγχος έχει ταυτισθεί στην συνείδηση των πολιτών με την προστασία του περιβάλλοντος, η “επιθετική” στάση της εισηγητικής έκθεσης δεν είναι εύκολο να υποστηριχθεί πολιτικά. Διαφορετικά, η προστασία του περιβάλλοντος θα καταστεί προνομιακό ζήτημα για την άσκηση ανέξοδης κριτικής από την αντιπολίτευση.

3. Η πρόταση για την ανάδειξη του Προέδρου της Δημοκρατίας - η οποία αποβλέπει στη διατήρηση της αυξημένης νομιμοποίησης του Προέδρου, χωρίς η διαδικασία να οδηγείται στη διάλυση της Βουλής - θα μπορούσε ίσως να εξασφαλίσει τη συναίνεση 180 βουλευτών και τελικά να υιοθετηθεί. Δεν πρέπει πάντως να παραβλεφθεί ο κίνδυνος εκφυλισμού της διαδικασίας, με το ενδεχόμενο διαδοχικών ανεπιτυχών ψηφοφοριών. Προτείνεται το θέμα να εξετασθεί διεξοδικότερα σε όλες τις εκδοχές του.

4. Στο άρθρο 72 παρ. 1 (νομοθετικό έργο, για το οποίο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα η Ολομέλεια της Βουλής) δεν μνημονεύονται ρητά τα θέματα θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρ. 13 Συντ.). Είναι αλήθεια ότι τούτο προκύπτει από τη νέα διατύπωση διάταξη του σχεδίου. Ωστόσο ενόψει της έντασης των σχέσεων Κράτους/Εκκλησίας ορθό είναι να παραμείνει η ρητή αναφορά στο άρθρο 13 Συντ., ώστε να μην προκληθούν περιττές διαμαρτυρίες.

Αθήνα, 23 Αυγούστου 2000

Dis.A/OIT/ParatEisigit.doc/22.8.2000/p.1-2/md